

Úvodní slovo

Vážení čtenáři,

druhé číslo letošního roku je venku. Příspěvky, do kterých se nyní ponoříte, nabízí zcela osvěžující přehled nových tendencí v současném mluveném a psaném diskurzu.

Tři recenze v první části a následně tři články v druhé části čísla projednávají různé způsoby komunikace v odlišných situacích a na odlišných komunikačních platformách — od živých dialogů, dialogů v politické sféře přes dialogy s cizinci, až po čím dál bohatší online komunikaci.

Všechny příspěvky jsou ale propojeny společným pojmem, jímž je komunikát a účastníci jej tvořící, kteří se přitom vnímají a popisují jako živá hmota, živý organismus, jenž přijímá, zpracovává informace, bývá odzbrojován metaforickými zbraněmi jazyka, nebo blokován fonetickou bariérou. Samotný mluvčí tvoří přitom necelou polovinu přenosu informace, jelikož je na druhé straně adresát. Mezi nimi se prostírá oblast matná a klikatá, ale rovněž klíčová — je to prostor, jímž zpráva putuje od jednoho účastníka komunikace ke druhému. Zrovna tato oblast, která bývá v kognitivní lingvistice často popisována jako potrubí, je zde středem zájmu. Dozvídáme se tak třeba v recenzi publikace Marie Čechové, která k popisu komunikace mezi učitelem a žákem používá zajímavou metaforu spojených nádob navzájem na sebe působících. Zdůrazňuje se tím významnost obou účastníků komunikace (i v širším významu tohoto slova). Ve zmíněné recenzi se nadále dozvídáme, že publikace kriticky zohledňuje řečové projevy a zcela nesmrtelnou otázku — do jaké míry má lingvistika do tohoto „přirozeného“ proudu jazykového vývoje zasahovat?

Hned v první recenzi od Marie Čechové, v níž hodnotí knihu *Míšení žánrů, stylů a diskurzů v internetové komunikaci*, zjišťujeme mnohé o síle, jež se dostala do rukou mnoha mluvčím z různých oblastí působnosti: být autory různých textů a zpráv na mnoha společenských sítích, blozích, ale i na Youtube. Zájem o soukromé dialogy též roste. Více o jejich přirozenosti, spisovnosti a výstavbě se dočteme v knize *Dialog a mluvená čeština*, jejíž význam pro výzkum češtiny dnešní doby shrnula v recenzi Marie Krčmová.

V článku Konceptualizace Evropské unie v projevech současných českých politiků se dále poučujeme o vztahu mezi dvěma mluvčími, jejichž komunikaci různými způsoby ovlivňuje a manipuluje metafora.

Další dva články nás informují o tom, jak významná je fonetická stránka jazyka. Obtíže při porozumění můžou u adresáta snadno nastat, pokud například dojde

k deviaci kvantity vokálu, jak dokládají ve svém příspěvku Anna Chabrová a Jitka Veroňková. Obdobnou problematiku Jitka Veroňková dále prohlubuje v posledním příspěvku pod názvem Srozumitelnost krátkých vět u čínských mluvčích češtiny. Navazuje na dosud známé komponenty cizineckého projevu a sama dělá výzkum, který dokázal replikovatelnost zvoleného metodického postupu.

Všechny příspěvky se věnují velmi důležitým otázkám současné komunikace a dialogizace. Kam čeština spěje, jak a proč ji upravujeme a jak jí manipulujeme? Co všechno do češtiny vstupuje, jak ji modelujeme, jak ji učíme a jak se jí učíme? Zvědavý čtenář, který touží mít přehled, správně vybral právě toto číslo.

Mgr. Sonja Vojvodić